

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU
EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA
nauczyciel: mgr Leszek Ćwikła**

Oczekiwane osiągnięcia ucznia kończącego przedmiot edukacja dla bezpieczeństwa.

Znajomość struktury obronności państwa

- rozróżnianie struktur obronności państwa
- rozumienie roli struktur oraz znajomość powinności obronnych organów administracji i obywateli
- znajomość geopolitycznych, militarnych i gospodarczych aspektów bezpieczeństwa państwa
- znajomość świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie
- orientacja w zakresie zadań, struktury oraz podstawowego uzbrojenia i wyposażenia Sił Zbrojnych RP

Przygotowanie do sytuacji zagrożeń

- znajomość zagrożeń czasu pokoju i wojny oraz ich ogólna charakterystyka (ze szczególnym uwzględnieniem możliwości ich wystąpienia w najbliższym otoczeniu)
- znajomość zasad postępowania w przypadku wystąpienia poszczególnych zagrożeń np. podczas pobytu w szkole, w domu i na trasach komunikacyjnych
- znajomość zasad wyszukiwania i wynoszenia poszkodowanych z rejonów zagrożenia
- znajomość sposobów zapobiegania panice i zasad zachowania własnego bezpieczeństwa w przypadku wystąpienia poszczególnych zagrożeń
- znajomość podstawowych sposobów oraz środków ochrony ludzi i zwierząt, a także form ochrony dóbr kultury
- identyfikacja głównych znaków ewakuacyjnych i ochrony przeciwpożarowej
- znajomość środków i sygnałów alarmowych oraz obowiązków ludności po ich usłyszeniu
- znajomość dróg ewakuacyjnych w szkole, sposobu oznakowania dróg ewakuacyjnych w obiektach użyteczności publicznej oraz ogólnych zasad ewakuacji z terenów zagrożonych
- umiejętność ewakuowania się z zagrożonego obiektu (obszaru) w trybie alarmowym
- wiedza na temat genezy i celów międzynarodowego prawa humanitarnego
- znajomość środków rażenia na współczesnym polu walki
- znajomość rodzajów broni konwencjonalnej
- wiedza w zakresie indywidualnej i zbiorowej ochrony przed skutkami użycia broni konwencjonalnej
- znajomość rodzajów broni masowego rażenia, ich głównego podziału oraz czynników rażenia tej broni
- wiedza w zakresie zbiorowych środków ochrony ludności, w tym budowli ochronnych

Opanowanie zasad pierwszej pomocy

- umiejętność postępowania ratowniczego w miejscu zdarzenia (ocena sytuacji, zabezpieczenie miejsca zdarzenia, wezwanie fachowej pomocy, zapewnienie bezpieczeństwa własnego, poszkodowanych i świadków zdarzenia)
- znajomość materiałów opatrunkowych i środków pierwszej pomocy
- umiejętność rozpoznawania stanów zagrożenia życia i zdrowia
- umiejętność wykonania resuscytacji krążeniowo-oddechowej
- umiejętność opatrywania ran i urazów kostno-stawowych

- umiejętność podejmowania działań ratowniczych na miejscu wypadku komunikacyjnego
- umiejętność udzielania pierwszej pomocy w przypadku zadławienia się ciałem obcym, utraty przytomności, wstrząsu pourazowego, omdlenia, zawału serca, udaru mózgu, urazów termicznych, zatrucia, pogryzienia, ukąszenia i użądlenia oraz ratowania tonących
- świadomość znaczenia wczesnej defibrylacji dla ratowania życia poszkodowanych

Standaryzacja procesu kształcenia

Planowanie procesu dydaktyczno-wychowawczego to niezwykle ważna, a zarazem trudna umiejętność, wpływająca istotnie na sprawność i efektywność warsztatową nauczyciela. Powinno się ona opierać na przemyślanym doborze treści nauczania, metod, form realizacji procesu kształcenia oraz środków, jakimi zamierzamy się posłużyć, aby osiągnąć wyznaczone cele. Jednocześnie jest również procesem twórczym („szycie na miarę”), wymaga bowiem wyboru środków dostosowanych do specyfiki grupy, możliwości szkoły i warsztatowego zaawansowania nauczyciela. Autonomia pracy nauczyciela daje możliwość przesuwania tematów w ramach propozycji programowej lub rozwijania wybranych treści. Dysponując rozkładem materiału lub planem wynikowym, powinno się dążyć do takiego zorganizowania zajęć, aby wprowadzić ucznia w rolę odkrywcy i rozwinąć w nim umiejętność samokształcenia oraz ciekawość poznawczą. Niezwykle ważną, choć powszechnie niedocenianą w polskiej szkole umiejętnością ucznia, jest również efektywne organizowanie procesu uczenia się. Warto poświęcić uwagę temu zagadnieniu, szczególnie na początku roku szkolnego, aby wskazać uczniom metody uczenia się w obrębie przedmiotu, m.in. jak wyszukiwać, selekcjonować i przetwarzać informacje, z jakich źródeł korzystać, jak sporządzać notatki, jak organizować warsztat pracy. Podstawowym elementem twórczej postawy ucznia jest odpowiednia motywacja. Rozwija się ona dzięki uświadomieniu i przyswojeniu celów lekcji, ich odniesieniu do rzeczywistości (historycznej lub bieżącej), oraz stosowaniu przejrzystych kryteriów oceniania. Szczególnie ważna jest też postawa nauczyciela i dawany przezeń przykład osobisty. Cele kształcenia to świadome – planowane i oczekiwane, a zarazem konkretne i wymierne – efekty edukacji. Zostały one podzielone na szczegółowo wyodrębnione kategorie (patrz niżej). Nadrzędnym celem jest jednak dobro ucznia rozumiane jako jego wszechstronny, harmonijny rozwój i szkolny sukces.

Kategorie celów

Poziom I - wiadomości

- A. Zapamiętywanie wiadomości – dyspozycja ucznia do przypominania sobie określonych nazw, terminów, praw, faktów i zasad.
- B. Zrozumienie wiadomości – uczeń przedstawia poznane wiadomości według własnego schematu rozumowania, potrafi je systematyzować.

Poziom II - umiejętności

- C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych – umiejętność praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości według najczęściej występujących algorytmów zachowań.
- D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach nietypowych i problemowych – świadczy o opanowaniu przez ucznia wiedzy z poziomów A, B i C, a także o umiejętności swobodnego stosowania posiadanych kompetencji do rozwiązywania skomplikowanych problemów.

Poziom III - postawy

- E. Stosunek do społeczeństwa – chęć współpracy, nawiązywanie i utrzymywanie

kontaktów, więzi społecznych, przestrzeganie zasad współżycia i norm społecznych
F. Potrzeby i aspiracje – świadomość potrzeby zdobywania wiedzy, rozwijanie własnych zainteresowań, uzdolnień.

Posługiwanie się opisanymi wyżej ogólnymi celami może sprawiać trudności w monitorowaniu sposobu i poziomu ich realizacji. Należy je zatem odpowiednio doprecyzować, dbając o ich kryterialną mierzalność.

Płynne przejście od ogółu do szczegółu jest możliwe do osiągnięcia dzięki opisaniu celów operacyjnych. Wszystkie czynności nauczyciela związane z realizacją właściwie zaplanowanej lekcji muszą zostać podporządkowane ich osiągnięciu.

Cele wyrażone wieloznacznie opisane za pomocą czasowników operacyjnych

Poziom I

A – zapamiętywanie wiadomości wiedzieć nazywać

Definiować, wyliczać, identyfikować

B – rozumienie wiadomości rozumieć streszczać

Wyjaśniać, rozróżniać, opisywać

Poziom II

C – stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

Kształtować, stosować, projektować, wybierać, porównywać

D – stosowanie wiadomości w sytuacjach nietypowych i problemowych

Kształtować, wykrywać, proponować, (metodę) planować

Poziom III

E – stosunek do społeczeństwa

Wyrażać, nawiązywać, utrzymywać, przestrzegać, rozumieć

F – potrzeby i aspiracje

Wyrażać, podejmować, rozwijać, doskonalić, osiągać

Klasyczna (modelowa) struktura celu operacyjnego

Właściwa konstrukcja celów kształcenia umożliwia odpowiedni dobór wymagań programowych do poszczególnych ocen. Ich należyte zhierarchizowanie sprzyja indywidualizacji, motywowaniu (nie są ani zbyt łatwe, ani zbyt trudne, co zwykle zniechęca do działania), monitorowaniu rozwoju uczniów oraz ewaluacji pracy nauczyciela.

Poziomy wymagań według Bolesława Niemierki

K – wymagania konieczne – na ocenę dopuszczającą: obejmują wiedzę i umiejętności proste, łatwe do opanowania i zapamiętania dla każdego ucznia, niezbędne w dalszej edukacji, często przydatne w życiu

P – wymagania podstawowe – na ocenę dostateczną: zasób wiedzy i umiejętności możliwy do opanowania przez uczniów przeciętnych, średnio uzdolnionych, niewykraczający poza wymagania podstawy programowej, przydatny w życiu, znaczący w dalszej edukacji; wraz z wymaganiami poziomu K tworzą zasób najistotniejszych wiadomości i umiejętności

R – wymagania rozszerzające – na ocenę dobrą: obejmują wiedzę i umiejętności bardziej złożone, o wyższym poziomie trudności, wymagające twórczego podejścia, stanowiące rozwinięcie wymagań opisanych wcześniej, zarówno w odniesieniu do szczegółowości, jak i przydatności w życiu codziennym; nie są niezbędne w dalszej nauce

D – wymagania dopełniające – na ocenę bardzo dobrą: stanowią zasób wiedzy i umiejętności trudny do opanowania, wymagający dużego nakładu pracy, korzystania z różnych źródeł wiedzy; w życiu codziennym bywają przydatne rzadko, pośrednio

W – wymagania wykraczające – na ocenę celującą: obejmują wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania; obrazują indywidualny wkład pracy i osobiste zainteresowania uczniów

Właściwe skatalogowanie i usystematyzowanie wymagań programowych jest podstawą rzetelnej oceny rozwoju uczniów i wystawiania ocen szkolnych.

Praktyka często komplikuje sytuację modelową. Oto przykład: uczeń spełnia wymagania z poziomów D i W, ale wykazuje duże braki lub całkowity brak wiedzy na poziomach najniższych – K i R Co wówczas czynić? Jak ocenić ucznia? W rozwiązywaniu takich i podobnych dylematów pomocne są podstawy pomiaru dydaktycznego – narzędzia i procedury działania. Wszystkie czynności nauczyciela zmierzające do osiągnięcia celów określonej jednostki dydaktycznej są weryfikowane przez ich efektywność. Tę z kolei odnosi się do oczekiwanych osiągnięć ucznia, wynikających z wymagań programowych, które można traktować jako standardy kształcenia. Bardzo popularne w wielu przedmiotach i na różnych etapach kształcenia stało się określanie wymagań podstawowych (P - konieczne i podstawowe łącznie), ponadpodstawowych (PP - rozszerzające i dopełniające łącznie) oraz wykraczających (W).

Wyposażenie szkoły w środki dydaktyczne do realizacji Przedmiotu

1. Manekin (fantom) do nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej
2. Defibrylator automatyczny AED 2
3. Apteczka pierwszej pomocy (torba, plecak apteczny) z pełnym wyposażeniem
4. Koc
5. Karimata
6. Folia termoizolacyjna
7. Bandaż elastyczny 10 cm x 4 m
8. Chusta trójkątna
9. Szyna Kramera (lub inna) - krótka/długa
10. Trójkąt ostrzegawczy
11. Kamizelka odbłaskowa
12. Maski twarzowe lub folia z zastawką do wykonywania oddechów ratowniczych
13. Jałowe kompresy gazowe różnej wielkości, np. 9 cm x 9 cm, 0,5 m²)
14. Płyta z filmami DVD
15. Maski przeciwgazowe MP-4, MP-5, MP-6
16. Komputer wraz z urządzeniami peryferyjnymi
17. Rzutnik multimedialny
18. Ekran projekcyjny

mgr Leszek Ćwikła